

PRAKTICKÉ A SPECIÁLNÍ ŠKOLY

Segment speciálního školství zůstává i do budoucna zachován. Neruší se ani systém vzdělávání žáků s mentálním postižením. Nadále je možné beze změny vzdělávat žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením. Změna nastává především u žáků s lehkým mentálním postižením, u kterých se rozšiřují možnosti jejich vzdělávání, a rodič se může rozhodnout, zda požádá o vzdělávání svého dítěte v běžné škole za pomoci podpůrných opatření, nebo ve speciální třídě zřízené v běžné škole nebo ve speciální škole.

1. Praktické školy

Tzv. „školy praktické“ nikdy právně neexistovaly, termín „praktická škola“ nemá a nikdy neměl oporu v zákoně. Od roku 2005 se tak v praxi nazývaly základní školy pro žáky s mentálním postižením, které ovšem měly podmínky jako školy speciální. „Dnes tyto školy patří do kategorie škol zřizovaných podle § 16 odst. 9 školského zákona, jedná se tedy o speciální školy, které jsou určeny pro žáky s mentálním postižením.“

Zřizovateli základních škol jsou převážně kraje. Tito zřizovatelé stáli před rozhodnutím, jak upravit zřizovatelské listiny těchto někdejších tzv. praktických škol.

Nabízely se jim tři možnosti:

- a) Provozovat školu jako „běžnou“ základní školu a vzdělávat v ní žáky jako v ostatních základních školách, a dále žáky s potřebou podpůrných opatření.
- b) Rozhodnout se, že půjde o běžnou školu, ale se třídami (ZŠ, MŠ), odděleními (konzervatoř) nebo studijními skupiny (vyšší odborné školy), které budou vzdělávat žáky podle § 16 odstavec 9 školského zákona, tedy žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení a chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem.
- c) Rozhodnout se, že půjde o školu, která je zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, tedy školou určenou pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem. Vzdělávání žáků bez zdravotního postižení a žáků z odlišného kulturního prostředí a životních podmínek zde již není možné.

2. Speciální školy

Speciální škola je škola, která je v souladu s § 16 odst. 9 školského zákona, určena pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze jejich speciálních potřeb je speciální vzdělávání v zájmu žáka a poskytování podpůrných opatření by nedostačovala k zajištění jejich kvalitního vzdělávání v běžné základní škole a k uplatnění jejich práva na vzdělání. Vždy je nutný souhlas zákonného zástupce dítěte.

Třída zřízená podle § 16 odst. 9 školského zákona má nejméně 6 a nejvíce 14 žáků s přihlédnutím k věku a speciálním vzdělávacím potřebám žáků. Pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že by počet žáků nepostačoval k naplňování jejich vzdělávacích možností a k uplatnění jejich práva na vzdělávání, má třída nejméně 4 a nejvíce 6 žáků.

Speciální školy nebo třídy jsou rozděleny podle druhu postižení, například speciální škola pro zrakově postižené, speciální škola pro sluchově postižené, speciální škola pro žáky s vadami řeči, speciální škola pro žáky s více vadami, a podobně. Obvykle se zřizuje škola nebo třída jednodruhá, v níž může být zařazeno 25 % žáků s jiným postižením. Se žáky s mentálním postižením se rozhodně nemohou vzdělávat žáci s vývojovými poruchami učení a chování, tak jak tomu často bývalo dříve. Žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, případně s autismem, kde je dáno toto pásmo intelektu, se vždy vzdělávají v základní škole speciální zvlášť s rámcovým vzdělávacím programem pro ZŠ speciální.

3. Žáci s lehkým mentálním postižením

Rodič má, po vyšetření svého dítěte a konzultaci se školským poradenským zařízením, možnost volby, zda požádá o vzdělávání svého dítěte s lehkým mentálním postižením:

- a) v běžné škole za pomoci podpůrných opatření;
- b) ve třídě zřízené v běžné škole podle § 16 odst. 9 školského zákona (v tomto případě hovoříme o tzv. sociální integraci);
- c) nebo ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.